

Utbildningsinspektion i Humlemadskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Humlemadskolan den 8 och den 9 maj 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Humlemadskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Humlemadskolan intervjuades rektorn och representanter för personal, elever och föräldrar till eleverna. Inspektörerna besökte också verksamheten i förskoleklass och lektioner i alla årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Humlemadskolan	Antal elever
Förskoleklass	43
Grundskola	179
Särskola	3

Källa: Skolans uppgifter

Humlemadskolan utgör tillsammans med Svenshögsskolan Arlövs Östra rektorsområde inom Burlövs kommun. I ledningsgruppen ingår två rektorer, med ansvar för varsin skola, och två biträdande rektorer med operativt ansvar för förskolan. Många barn och elever, drygt 50 procent, är flerspråkiga men huvuddelen är födda i Sverige. Många barn är språksvaga, även bland dem som har en svensk bakgrund. Skolans elever kommer från såväl villa- som höghusområden i närområdet.

Det finns integrerade särskoleelever på skolan i vad kommunen kallar för Samverkansgrupper där undervisningen anpassas efter särskolans kursplaner och i viss mån efter särskolans timplan. I mån av plats placeras även grundskolebarn som behöver mycket stöd i denna s.k. samverkansklass. Skolan har ett fritidshem som dock inte bedöms i denna rapport utan tillsammans med kommunens övriga fritidshem i en kommunövergripande verksamhetsrapport.

Personalen arbetar i tre årskursblandade arbetslag. Till varje arbetslag är knuten en specialpedagog eller speciallärare. I skolan finns också musik- och slöjdlärare som ingår i de olika arbetslagen. Efter årskurs 5 fortsätter majoriteten av eleverna sin skolgång i Vårboskolan.

Helhetsbedömning

I Humlemadskolan arbetar erfaren och engagerad personal. Undervisningen är i huvudsak varierad och stimulerande och utrymme ges för att anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Eleverna når goda, under vissa år mycket goda, kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik. Skolan är mycket noggrann med att tidigt identifiera vilka elever som behöver särskilt stöd. Insatserna för att ge elever i behov av hjälp och stöd är, särskilt när det gäller de nämnda ämnena eller elever i socioemotionella svårigheter, flexibla och anpassade efter de enskilda individerna. Effekterna av de särskilda stödinsatserna utvärderas kontinuerligt. I arbetet med särskilt stöd, som får anses vara en av skolans styrkor, har rektorn en aktiv roll. Det finns också på flera andra områden en tydlig koppling mellan planeringen av hur verksamheten ska bedrivas och de uppföljningar och utvärderingar som genomförs. Rektorn har en ambition att detta systematiska kvalitetsarbete ska genomsyra allt arbete på skolan.

Även om de nationella strävans- och uppnåendemålen i läroplan och kursplaner avspeglar sig i den undervisning som bedrivs och lärarna erfarenhetsbaserat har en uppfattning på individnivå av elevernas kunskapsresultat också i andra ämnen än svenska, matematik och engelska, saknar skolan en samlad, dokumenterad bild av elevernas kunskapsresultat, i övriga ämnen. Det finns därför anledning för skolan att i högre utsträckning uppmärksamma och utvärdera elevernas måluppfyllelse för att säkerställa att elevernas resultat i sin helhet ligger i linje med de nationella målen. Skolan behöver också lägga kraft på att samverka mellan årskurser och arbetslag inom skolan samt med förskolan och Vårboskolan, för att i högre grad ge eleverna kontinuitet i kunskapsutvecklingen.

Trots att skolan har som prioriterat mål att öka elevernas inflytande över undervisningen, saknas en övergripande strategi kring hur skolan ska arbeta för att elevernas inflytande över undervisningens innehåll ska öka i takt med elevernas ålder och mognad. En grundläggande förutsättning för att eleverna ska kunna utöva inflytande i undervisningen är att de utifrån sin mognadsnivå får kännedom om de mål och

ramar som gäller för undervisningen. I Humlemadskolan behöver elevernas kännedom om de ramar inom vilka de kan påverka betydligt öka för att de ska kunna utveckla sin förmåga att ta ansvar för sitt lärande. Dock fungerar elevernas inflytande över den fysiska miljön i form av råd och representativa församlingar väl.

Värdegrundsarbetet och arbetet för att motverka kränkningar är på Humlemadskolan seriöst och genomsyrar verksamheten. Klimatet mellan eleverna framstår som tolerant och öppet. Personalens förhållningssätt gentemot eleverna och deras föräldrar är också påtagligt positivt.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan anordnar inte undervisning i svenska som andraspråk så att det motsvarar kraven (2 kap. 15, 16 §§ grundskoleförordningen, grundskolans kursplan för svenska som andraspråk).
- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 2 kap 2 § särskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, föreskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Särskoleelever är placerade i särskild undervisningsgrupp, vilket saknar stöd i förordningen (5 kap särskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen lever inte upp till kraven och eleverna deltar inte i arbetet med kvalitetsredovisningen (1 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Elevernas inflytande över undervisningens innehåll bör öka.
- Samverkan med förskolan och mottagande 6–9 skola bör öka liksom samverkan inom skolan i syfte att öka kontinuiteten i barnens och elevernas utveckling och lärande.
- Den individuella utvecklingsplanen bör i högre utsträckning utgå från de nationella målen.
- Skolan bör i högre grad än i dag utgå från de nationella målen och kriterierna för årskurs 5 vid bedömningen av elevernas kunskapsutveckling.
- Arbetet för att främja elevernas respekt för alla människors lika värde behöver bli mer målinriktat.
- Rektorn bör se över skolans rutiner så att beslut om anpassning av timplanen för integrerade särskoleelever fattas av rektorn.

4 (15)

-

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens b-edömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. Elevernas resultat (i procent) i nationella ämnesprov årskurs 5

Humlemadskolan	2004	2005	2006	2007
Svenska	100	88	80	98
Matematik	97	97	80	93
Engelska	97	96	85	93

Källa: skolans uppgifter

Kommentar:

Elevernas resultat mätt i nationella ämnesprov för årskurs 5 visar över tid goda resultat, särskilt med tanke på att en stor grupp elever är språksvaga när de börjar vid Humlemadskolan. Resultaten på nationella prov har under de senaste fem åren varierat mellan 80 och 100 procent, med en tydlig nedgång år 2006 då mellan 80 och 89 procent av eleverna nådde målen i svenska, matematik och engelska. Skolan genomför tester i läsförståelse som visar att läsförståelsen också är relativt sett god. I övriga ämnen saknas en för skolan samlad bild av elevernas måluppfyllelse varför inspektörerna inte har kunnat bedöma detta. Samtidigt framkommer vid besöket att eleverna genom skolans verksamhet har tillägnat sig ett väl förankrat etiskt och miljömässigt förhållningssätt.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Lärarna följer upp elevernas kunskapsresultat noggrant i svenska, engelska och matematik. I huvudsak arbetar lärarna flexibelt och omprövar sina metoder och undervisningsmål i förhållande till gruppens och individernas behov och förutsättningar. Även i övriga ämnen följs elevernas kunskapsutveckling liksom elevens allmänna utveckling kontinuerligt upp och presenteras för elev och vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet (Se vidare avsnitt 1.3.3.).

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan, skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid utvecklingssamtalen på Humlemadskolan upprättas individuella utvecklingsplaner som involverar elever och föräldrar på ett bra sätt. Utvecklingsplanerna används i viss utsträckning som en ersättning för åtgärdsprogram vilket inte är avsikten. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av var av framåtsyftande karaktär, men insatserna hade en otydlig koppling till de nationella målen. Inspektörerna bedömer av denna anledning att skolan bör utveckla kvaliteten på de individuella planerna.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömningen utgår från de nationella målen i kursplanerna

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Vid bedömningen av elevernas utveckling gör lärarna en allsidig bedömning av olika kunskapskvaliteter. Som stöd för sina bedömningar använder sig lärarna av de nationella ämnesproven, däremot görs inte alltid bedömningar utifrån kursplanernas mål att uppnå i alla ämnen. Skolan följer främst elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik.

Utgångspunkt vid bedömning

För varje ämne finns en av regeringen fastställd nationell kursplan som anger de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. Den noggrannhet och medvetenhet som kännetecknar lärarnas uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella kursplanemålen i svenska, engelska och matematik, gäller inte på samma sätt för övriga ämnen. Utgångspunkten vid bedömningarna kan idag i allt för hög grad basera sig på erfarenheter och ungefärliga uppskattningar. Inspektörerna bedömer att skolan i högre grad än i dag vid bedömningen av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen, bör utgå från de nationella målen och kriterierna för årskurs 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,

- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Strävansmålen i läroplan och kursplaner avspeglar sig i huvudsak i utbildningen vid Humlemadskolan. Undervisningen, som i vissa delar bedrivs i ämnesövergripande teman, ger eleverna överblick och sammanhang och framstår huvudsakligen som stimulerande och varierad. Särskilt bör här uppmärksammas att Humlemadskolan i undervisningen lägger stor kraft på miljöperspektiv och det etiska perspektiv liksom områden som exempelvis trafik och hälsofrågor. Samtidigt som inspektörerna kan konstatera att undervisningen präglas av en lyhördhet för vilka behov, intressen och förutsättningar eleverna har, är elevernas reella faktiska inflytande över undervisningens innehåll alltför begränsat. Elevernas demokratifostran som utövas genom klassråd, elevråd, matråd och miljöråd, framstår å andra sidan som meningsfullt och positivt. Förskoleklassens verksamhet stimulerar såväl barnens lärande som deras allmänna utveckling. Förskoleklassens samverkan med förskolan behöver emellertid utvecklas vad gäller innehållet i de respektive verksamheterna. Samverkan mellan lärarpersonal i olika verksamheter och arbetslag kring innehållet i verksamheterna behöver utvecklas liksom samverkan i förhållande till Vårboskolan. Särskoleeleverna undervisas enligt särskolans kursplaner och personalen får kontinuerlig handledning av specialpedagog från särskolan i Lund. Särskolan arbetar mot en kvalitativ inkludering för samverkansgruppens och särskolans elever. Samtliga elever är klassplacerade och följer de aktuella kursplanerna och timplanen för särskolan (se dock bedömningen om placering i särskild undervisningsgrupp under avsnitt 3.3). Inspektörerna vill understryka vikten av att skolan samordnar undervisningen med mottagande skola, Vårboskolan, så att eleverna i särskolan garanteras att få undervisning enligt den fördelning av ämnen som gäller för särskolans timplan.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Enligt läroplanen ska läraren se till att alla elever oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och under-

visningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I Humlemadskolan är lärarna, enligt vad som framkommit av intervjuer och iakttagelser, uppmärksamma och lyhörda för vad eleverna har intresse för, men undervisningen är för det mesta färdigplanerad av lärarna när den presenteras för eleverna. Elevernas inflytande över det egna lärandet handlar endast någon enstaka gång om innehållet i undervisningen och i något sammanhang får eleverna utvärdera t.ex. en temavecka. Eleverna har dock visst inflytande över i vilken ordningsföljd vissa av läraren förelagda arbetsuppgifter de ska genomföra och i viss utsträckning över vilka redovisningsformer som är möjliga. Eleverna framstår också som okunniga om målen för undervisningen, vilket är en förutsättning för att de ska kunna ta ett allt större ansvar för undervisningens innehåll. Det framstår inte som att eleverna i takt med ålder och mognad får ett allt större inflytande och ansvarstagande. I vissa avseenden har eleverna i de lägre årskurserna mer inflytande än eleverna i de äldre årskurserna. Sammantaget bedömer inspektörerna att skolans arbetsformer bör utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. För detta arbete har rektorn ett särskilt ansvar.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Enligt läroplanen ska samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till.

Samverkan kring barn och elever i behov av särskilt stöd fungerar väl mellan förskola och förskoleklass, mellan årskurser inom Humlemadskolan och i förhållande till Vårboskolan, dit eleverna fortsätter i årskurs 6. Skolan har själv identifierat behovet av att med andra verksamheter, till exempel med förskolan, få till stånd ett ökat utbyte av kunskaper och erfarenheter kring innehållet i utbildningen. Ett samarbete med Vårboskolan har initierats men generellt saknas tid och mötesplatser för att få en systematik i erfarenhetsutbytet. Även mellan Humlemadskolans arbetslag bör samarbetet struktureras, så att barnen och eleverna garanteras en kontinuitet i sin utveckling och i sitt lärande från förskola till årskurs 9.

1.4 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Vid Humlemadskolan utmanas de elever som behöver särskild stimulans genom fördjupningsuppgifter, ett friare arbetssätt och anpassning av läromedel. Även i förskoleklassen anpassas verksamheten efter barnens behov och utvecklingsnivå. Lärarna arbetar utifrån ambitionen att varje elev ska ges de bästa förutsättningarna för att nå de nationella målen. Undervisningens organisation, noggrann utredning och identifiering i ett tidigt stadium av vilka stödbehov som finns, varierade och flexibla stödinsatser med en inkluderande anslag utgör grundpelarna i det framgångsrika arbetet, där huvuddelen av eleverna utvecklas i positiv riktning. Flera gånger om året utvärderas stödinsatsernas effektivitet och resurserna omfördelas för att stödinsatser ska kunna sättas in där de bäst behövs. Rektorn tar ett tydligt ansvar för arbetet kring elever i behov av särskilt stöd.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Besökta lektioner ger intrycket av att eleverna är intresserade av och engagerade i undervisningen och studieklimatet är allmänt sett gott. Humlemadskolans årliga kartläggning av elevernas trivsel och trygghet visar över åren på goda resultat, även om det förekommer konflikter och kränkningar med jämna mellanrum. Skolan har dock verksamma strategier för att uppmärksamma, utreda och åtgärda fall av kränkningar.

Förhållningssättet mellan eleverna visar, enligt samstämmiga intervjuuppgifter och iakttagelser, på öppenhet och tolerans för olikheter och personalens insatser för att skapa ett gott socialt klimat och utveckla elevernas normer och värderingar är aktivt och seriöst. Skolan behöver dock mer systematiskt genomföra insatser för att uppmärksamma eleverna på olika typer av diskriminering, t.ex. i förhållande till diskrimineringsgrunder som kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Värdegrundsarbete

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och motverka annan kränkande behandling.

Inspektörerna bedömer emellertid att skolan på ett mer systematiskt sett behöver genomföra insatser för att uppmärksamma eleverna på olika typer av diskriminering, t.ex. i förhållande till diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Vilka konkreta åtgärder som ska genomföras eller påbörjas under året ska också framgå av likabehandlingsplanen.

Likabehandling

Huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer ska se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Vidare ska enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna har inte deltagit i upprättandet av likabehandlingsplanen, vilket ska ske. Se vidare kommunrapport och beslut angående bedömningen av likabehandlingsplanen).

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Eleverna vid Humlemadskolan ges en avgiftsfri utbildning som motsvarar kraven i författningarna. Även om lokalerna ibland kan upplevas som små framstår de ur pedagogisk synvinkel som ändamålsenliga. Läromedel och utrustning har förutsättningar att ge en tidsenlig utbildning. Här kan särskilt nämnas att skolan har flera ”digitala klassrum” och tillgång till moderna datorer som används på ett genomtänkt och utvecklande sätt.

Garanterad undervisningstid

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas för elever om det behövs. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. Undervisningen ska anordnas i stället för undervisning i svenska.. För ämnet finns en kursplan och i kursplanen anges bland annat de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.

På skolan finns en stor grupp elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk. I verksamheten finns emellertid endast ett fåtal lärare med utbildning för undervisning i detta ämne. Elevernas bristande begreppsförståelse är något som

ständigt uppmärksammas av personalen och påverkar undervisningens form och upplägg i hög grad. Tre lärare som visserligen har lång erfarenhet av att undervisa flerspråkiga elever, upplever att en utbildning kring hur man undervisar flerspråkiga barn, har givit dem mycket goda verktyg att utveckla undervisningen i detta avseende. Eleverna undervisas i dag inom ramen för den ordinarie undervisningen i ämnet svenska. I viss utsträckning utgår man här från metoder och innehåll med koppling till kursplanen för ämnet svenska som andraspråk. Men i många avseenden har undervisningen mer karaktär av stöd i svenska än undervisning enligt kursplanen. Inspektörerna bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk visserligen kan genomföras inom ramen för den ordinarie undervisningen, men i högre grad måste utgå från de metoder och mål som gäller enligt kursplanen för svenska som andraspråk.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Personalen är erfaren och har en utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Dock finns exempel på lärare som undervisar i ämnen i de lägsta årskurserna som de inte har utbildning för. Skälet är enligt rektorn dels att behovet av en nära och förtroendefull kontakt mellan elever och lärare är stort på skolan och bäst åstadkommes om eleverna har en klasslärare som undervisar i huvuddelen av ämnena, dels att det finns en viss brist på lärare i matematik och naturorienterande ämnen.

Personalen har i huvudsak insikter i läroplanen och de kursplaner som ska ligga till grund för undervisningen, även om det kan finnas behov av att på ett mer systematiskt sett diskutera pedagogiska frågor i förhållande till styrdokumentens mål och krav och att, såsom beskrivits under avsnitt 1.3 utgå från dessa vid bedömning av elevernas lärande. Lärarna får kompetensutveckling som i många delar är relevant i förhållande till de behov som skolan har för att utvecklas i riktning mot de nationella målen. Inspektörerna vill dock understryka behovet av att fortsatt ge lärarna kompetensutveckling kring undervisning av de flerspråkiga barnen.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Rektorn känner elever och personal väl, hon har god insikt i vilka elever som är i behov av särskilt stöd och arbetar för att utveckla verksamheten i riktning mot de nationella målen. Rektorn måste dock se till att skolans resultat följs upp och utvärderas och sammanställs på skolnivå. Detta har beskrivits ovan under avsnitt 1.2.2. Rektorn driver frågor som är relevanta att utveckla på skolan. Bland annat uppmärksammar hon arbetet med värdegrunden och hur undervisningen ska anpassas till elevernas behov och elevernas språkutveckling. Rektorn fattar beslut enligt författningarna men vad gäller eleverna i den s.k. samverkansklassen behöver beslut om innehållet i den anpassade studiegång preciseras. Lagen om registerkontroll följs.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Vid Humlemadskolan följer rektorn upp verksamheten, men har en alltför översiktlig uppfattning av i vilken mån eleverna når målen i de ämnen som inte omfattas av nationella prov. Detta har beskrivits ovan under avsnitt 1.2.2. Inspektörerna bedömer att rektorn i större utsträckning måste verka för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen i dessa ämnen. Någon uppföljning av resultaten för särskolans elever görs heller inte.

Rektorns beslutsfattande

Enligt särskoleförordningen kan elev som är inskriven i särskolan få sin undervisning integrerad i en klass i grundskolan om berörda rektorer är ense om detta och om elevens vårdnadshavare medger det. Särskolans kursplaner gäller för den integrerade eleven. Efter beslut av rektorn får avvikelser göras från särskolans timplan

om det krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

I Humlemadskolan får elever som är inskrivna i särskolan största delen av sin undervisning inom samverkansgruppens ram. De läser efter en modifierad timplan som är en blandning av särskolans och grundskolans timplaner och i olika ämnen har skolan gjort bedömningar kring om eleven ska få undervisning efter särskolans eller grundskolans kursplan i ämnet beroende på elevens förmåga. Den verksamhet inspektörerna tog del av var av god kvalitet. Inspektörerna bedömer dock att placering i särskild undervisningsgrupp för elever som är inskrivna i särskolan inte är acceptabelt eftersom det saknas stöd för att placera särskoleelever i särskilda undervisningsgrupper enligt särskoleförordningen. Vidare bör skolan se över sina rutiner så att beslut om anpassning av timplanen fattas av rektorn.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måloppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måloppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Humlemadskolan har en aktuell och tydlig arbetsplan som redovisar hur man avser att genomföra prioriterade nationella och egna mål. Personalen är delaktig vid framtagandet av arbetsplanen, dock inte representanter för eleverna och deras vårdnadshavare. Det finns en tydlig koppling mellan den planerade verksamheten och de uppföljningar och utvärderingar som genomförs. Mycket av arbetet med att utvärdera utbildningen sker kontinuerligt och muntligt även om varje arbetslag också en gång per termin tar fram ett skriftligt underlag till skolans kvalitetsredovisning. Diskussion kring uppföljningen sker därefter i varje arbetslag tillsammans med rektorn. Uppföljningen och utvärderingen av insatta stödåtgärder uppvisar en särskilt god systematik. Vissa väsentliga områden utvärderas emellertid endast på individnivå, vilket får som effekt att det på skolan saknas en samlad bild av elevernas måloppfyllelse i olika ämnen. Dessa förhållanden gäller följaktligen också kvalitetsredovisningen.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildning-

arnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas och kvalitetsredovisningen ska arbetas fram under medverkan av personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Humlemadskolans kvalitetsredovisning ger en god bild av skolans arbete och förutsättningar, också en del väsentliga elevresultat redovisas. Det är dock en begränsning att skolan inte sammanställer och redovisar elevernas samlade resultat i andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Skolan behöver också i högre grad göra analyser och bedömningar av måluppfyllelsen. Redovisningen uppfattas av personalen som ett relativt meningsfullt verktyg för att bli medveten om den egna verksamhetens styrkor och svagheter. Personalen uppger emellertid att bristen på tid för detta reflekterande arbete medför att kvalitetsredovisningen inte alltid blir det redskap för att utveckla verksamheten som den är tänkt att vara. Intervjuer med elever visar också att de inte medverkat vid upprättandet av den. Föräldrar har möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen via föräldrarådet dit samtliga föräldrar är inbjudna. Inspektörerna bedömer sammantaget att kvalitetsredovisningen måste ange elevernas kunskapsresultat i fler ämnen än svenska, matematik och engelska och att skolan i högre grad utifrån resultaten måste bedöma och analysera i vilken mån de nationella målen har uppnåtts. Eleverna måste också delta i utarbetandet av kvalitetsredovisningen.

2008-08-21 Lund

Helene Roslund

Helena Olivestam Torold